

NE LJUDSKA RABA KRAJEVNIH IMEN

Mednarodni geografski strokovnjaki so že pred prvo svetovno vojno sprejeli načelo, naj se krajevna imena uradno uporabljajo tako, kakor jih uporabljajo tamošnji domačini. Po tem načelu smo opustili nasilno poslovenjena imena, npr. Inomost za Innsbruck, Monakovo za München, Frankobrod za Frankfurt. Tako smo sprejeli obliko Beograd, Skopje (Srbi tega ne upoštevajo in govore še vedno Skoplje, Ljubljana ipd.). Pravimo pa še Celovec, Beljak, Borovlje, Trst, Videm, Humin itd., ker v teh krajih in v njihovi okolici žive Slovenci in jih že skozi stoletja tako imenujejo. Obdržali smo tudi svoje oblike imen za mesta, s katerimi smo bili v zgodovini povezani in smo kot takim nadeli svoja imena, npr. Dunaj, Rim, Praga namesto Wien, Roma, Praha.

To pravilno načelo, da je treba kraj tako imenovati, kakor ga imenujejo domačini, pa zanemarjamo marsikje zaradi nepoučenosti ali nemarnosti uradnih oseb, ki sestavljajo pregledne krajevne imenike naselij, krajevne leksikone in zemljevide. Tudi v loški občini imamo za nekatere kraje prav po nepotrebnem napačna uradna imena. Pri Gorenji vasi je vas *Hotavlje* (na Hotavljah, s Hotavelj), pri Poljanah pa vas *Hotovlja* (v Hotovlji, iz Hotovlje). Avstrijski Orts-Repertorium iz leta 1874 teh dveh krajev sploh ni ločil in je za oba pisal Hotaule — Hotavlje. V stari Jugoslaviji so na občini že vedeli, da se nekoliko različno imenujeta in so za kraj pri Poljanah pisali Hotovlje, obdržali so torej nepravilno množinsko obliko po analogiji s Hotavljami pri Gorenji vasi, ki so bolj znane. Če uradni domače občine niso pravilno zapisali imena, tudi ni pričakovati, da bi nadrejene oblasti rabile pravilno ime, saj niso imen raziskovale po terenu. Tako je ime Hotovlje namesto Hotovlja zašlo v zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga je izdala Slovenska matica leta 1922 in v Krajevni

leksikon dravske banovine iz leta 1937. Tudi konservator France Mesesnel je pisal v monografiji o slikarjih Subicih, da je rodbina živela v Hotovljah. Pravilno ime Hotovlja pa ima topografski zemljevid vojno-geografskega zavoda v Beogradu, ker so njegovi maperji delali na terenu in od ljudi slišali pravo ime. Neljudsko ime Hotovlje je še vedno v uradni rabi na občini in je natisnjeno v uradnem Imeniku naselij LRS iz leta 1961. Zaradi tako vztrajne napačne rabe zdaj že domačini komaj vedo, katero ime je pravilno, ker ga tako uporabljajo občina, pošta in najbrž tudi šola. Če zdaj vprašaš domačina, kako pravi svojemu kraju, bo verjetno rekel napačno uradno ime. Le če siliš vanj z vprašanji, kako doma in kako stari govore, se bo spomnil na pravo ime Hotovlja.

Podobno je z imenom Rovte v Selški dolini, ki je tudi dobilo množinsko obliko po analogiji z Rovtami, katerih je na slovenskih tleh devet. Ljudje tam govorijo *Root* (v Rovtu, iz Rovta). Kljub temu, da imata Krajevni leksikon dravske banovine in topografski zemljevid (sekcija Bled) že pravilno edninsko obliko *Rovt*, stoji v sedanjih uradnih seznamih in v Imeniku naselij 1961 neljudska oblika *Rovte*.

Nasprotno pa domačini uporabljajo namesto uradne edninske oblike za vasi *Dolenje* in *Gorenje Ráoni* (v Dolenjih oz. Gorenjih Ravneh, iz Dolenjih oz. Gorenjih Ravní) ter za *Dolenja* in *Gorenja Brda* (ua Dolenjih oz. Gorenjih Brdih, z Dolenjih oz. Gorenjih Brd), torej ne Dolenja (Gorenja) Raván in Dolenje (Gorenje) Brdo.

Za vasico *Prilesje* dobimo v leksikonu, imeniku in zemljevidih ime *Prelesje*, domačini pa govore *Prilesje* in stari urbarji pišejo »Prilezzi«, ker je pač naselje nastalo pri lesu, pri gozdu.

Nesmiselno je uradno ime *Gorenja vas-Reteče*, ki je ostalo od nekdanjega imena železniške postaje, skupne za obe vasi — za Gorenjo vas in za Reteče. Postaja ima

sedaj ime samo po Retečah. Gorenji vasi pa je ostal ta nejudski uradni privesek, namesto da bi rekli Gorenja vas pri Retečah.

Za vas *Ostri vrh* je uradna raba ohranila starinski način pisave Ojstri vrh. Govorimo resda »ojster«, vendar ne pišemo »ojster nož«. Potemtakem bi morali pisati tudi »Dajne« namesto Danje, »Bodule« namesto Bodovlje.

Podgora pri Trebiji bi se morala po razlagi Luke Pintarja s Hotavelj, nekdanjega ravnatelja licejske knjižnice v Ljubljani, imenovati *Pógara*, kakor pravijo domačini. To ime ni spačenka Podgore, temveč izvira od besede pogoreti in izdaja, da so tod nekoč s požiganjem iztrebili gozd. Podoben pomen ima tudi ime Trebija. Domačini rabijo včasih tudi ime Podpogara, kar gotovo ne more biti Podpodgora.

Fr. Planina

NOVOOSELISKI ROJAK

Cerkev v Novi Oselici ima dragocen, zlat kelih z napisom: Sto. Joanni Nepomuceno in Nova Oselica Michael Peternel sacerdos 1879. Darovalec Mihael Peternel je bil pomembna osebnost. Rodil se je leta 1808 na Lanišu v Novi Oselici. Kot kaplan je napravil usposobljenostni izpit za poučevanje prirodoslovja in postal leta 1852 ravnatelj realke v Ljubljani. To službo je opravljal osem let. Bavil se je z geografijo, astronomijo, fiziko in kemijo. Sestavil je pregled domoznanstva Kranjske, ki ga je geograf Simony priporočal celo slušateljem univerze kot vzorno delo. Pisal je o Juriju Vegi, o pomenu študija realnih ved, o stanju kmetijstva, trgovine in obrti na Kranjskem. Priredil je slovensko terminologijo za geometrijo in za kemijo. Umrl je leta 1884 v Ljubljani. Po njem se imenuje ulica nasproti nekdanje realke za poslopjem univerze Peternelova ulica.

Fr. Planina

PISANA PRICA CERKLJANSKEGA NARECJA

Na nagrobniku, vzidanem v zunanjo stran cerkve v Novi Oselici, je vklesano besedilo: Tukaj pazhiva gaspud Matije Zebei faimashter Nai Osliz jebiv shtiren-dvaist lit 1829.

Fr. Planina

SKOFJELOŠKE POLETNE PRIREDITVE 1965

Tretje Škofjeloške poletne prireditve so povzele precej izkušenj iz prejšnjih dveh let. Okvirni termin je bil isti kot lani tj. 21. julij — 21. avgust, avditorij pa je bil isti kot prvo leto, in sicer grajsko dvorišče in grajska kapela. Tudi programski koncept je v glavnem ostal isti. Poseg v domačo dramsko izročilo je bila uprizoritev Medvedove tragedije v priredbi Poldeta Polenca *Za pravdo in srce*, novost pa sta bili gostovanji jeseniškega in Sentjakobskega gledališča iz Ljubljane. Prireditve so bile v celoti posvečene 20. obletnici osvoboditve, posebno pa otvoritev na predvečer dneva vstaje s Partizanskim večerom v režiji in priredbi Rada Jana. Pripravilo ga je mladinsko kulturno-umetniško društvo škofjeloške gimnazije, ki se je letos zelo aktivno vključilo v program ŠPP in ga uspešno dopolnilo.

Vsekakor je bila najbolj privlačna predstava letošnjih ŠPP uprizoritev Medvedove tragedije o kmečkih uporih *Za pravdo in srce*, saj je doživela sedem ponovitev, posnela pa jo je tudi ljubljanska televizija ter jo oddajala v svojem rednem programu. K uspehu predstave so največ pripomogli prireditelj in režiser Polde Polenec, scenograf Viktor Molka in glavni igralci: Juša Trpin, Pepe Guzelj, Jože Audič, Ivan Berce in Marinka Potočnik. Razen gostovanja gledališča »Tone Čufar« z Jesenic s Cankarjevimi Hlapci, ki zaradi zgrešenega režijskega in igrskega koncepta niso tako uspeli, je bila kvaliteta letošnjih ŠPP na izredni višini. K visokim umetniškim dosežkom lahko štejem gostovanje Sentjakobskega glé-